C/2024/3994

17.7.2024.

P9_TA(2023)0267

Žurnālistu aizsardzība visā pasaulē un Eiropas Savienības politika šajā jautājumā

Eiropas Parlamenta 2023. gada 11. jūlija rezolūcija par žurnālistu aizsardzību visā pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jautājumā (2022/2057(INI))

(C/2024/3994)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un ANO Cilvēktiesību komitejas Vispārējo piezīmi Nr. 34 par tā 19. pantu attiecībā uz uzskatu un vārda brīvību,

— ņemot vērā ANO 2005. gada Pretkorupcijas konvenciju un *UNESCO* 2005. gada Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu,

— ņemot vērā ANO īpašās referentes jautājumos par uzskatu un vārda brīvības tiesību veicināšanu un aizsardzību 2021. gada 13. aprīļa ziņojumu par dezinformāciju un uzskatu un vārda brīvību un 2022. gada 20. aprīļa ziņojumu par mediju brīvības un žurnālistu drošības stiprināšana digitālajā laikmetā,

— ņemot vērā ANO 2012. gada 12. aprīļa Rīcības plānu par žurnālistu drošību un nesodāmības problēmu,

— ņemot vērā Trešās Ženēvas konvencijas 4. pantu par kara korespondentiem, I papildprotokola 79. pantu par pasākumiem žurnālistu aizsardzībai bruņota konflikta laikā un visus citus pantus, kas aizsargā šos profesionāļus kā civiliedzīvotājus bruņota konflikta laikā,

— ņemot vērā ANO Drošības padomes 2006. gada 23. decembra Rezolūciju 1738 (2006) par civiliedzīvotāju aizsardzību bruņotos konfliktos, kurā nosodīti uzbrukumi žurnālistiem konflikta situācijās,

— ņemot vērā ANO īpašā referenta uzskatu un vārda brīvības jautājumos, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) pārstāves mediju brīvības jautājumos, Amerikas valstu organizācijas īpašā referenta vārda brīvības jautājumos un Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību komisijas *(ACHPR)* īpašā referenta vārda brīvības un informācijas pieejamības jautājumos 2021. gada 20. oktobra kopīgo deklarāciju par politiķiem un valsts amatpersonām un vārda brīvību,

— ņemot vērā EDSO 25. Ministru padomes 2018. gada 7. decembra sanāksmes rezultātus, un jo īpaši Lēmumu Nr. 3/18 par žurnālistu drošību,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD), un jo īpaši LESD 10. pantu par ES politikas un darbību noteikšanu un īstenošanu,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un jo īpaši tās 10. pantu par vārda brīvību,

— ņemot vērā ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē, kuras Padome pieņēma 2014. gada 12. maijā,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 3. decembra Eiropas Demokrātijas rīcības plānu (COM(2020)0790),

— ņemot vērā Komisijas 2016. gada maijā pieņemto Rīcības kodeksu cīņai pret nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem tiešsaistē un tā septīto novērtējumu, kas tika veikts 2021. gada 7. oktobrī un kā rezultātā tika sagatavots dokuments "Faktu lapa – Rīcības kodeksa 7. novērtējums",

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 27. aprīļa priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību") (COM(2022)0177),

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 25. maija secinājumus par medijpratību pastāvīgi mainīgā pasaulē,

— ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2022. gada 3. maija deklarāciju "Žurnālistu drošība ir Eiropas Savienības prioritāte",

— ņemot vērā Eiropas Padomes veikto darbu, lai veicinātu žurnālistu aizsardzību un drošību, jo īpaši Ministru komitejas 2016. gada 13. aprīļa dalībvalstīm sniegto Ieteikumu CM/Rec(2016)4 par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu mediju pārstāvju drošību un Ministru komitejas 2018. gada 7. marta dalībvalstīm sniegto Ieteikumu CM/Rec(2018)1 par mediju plurālismu un mediju īpašumtiesību pārredzamību,

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 16. septembra Ieteikumu C(2021)6650,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas 2019. gada 13. februāra deklarāciju par kvalitatīvas žurnālistikas finansiālo ilgtspēju digitālajā laikmetā un tās 2022. gada ziņojumu "Preses brīvības aizsardzība spriedzes un konfliktu laikā",

— ņemot vērā Adisabebas deklarāciju par karikatūru izmantošanas kā pamattiesību atzīšanu, kas iesniegta *UNESCO* Pasaules preses brīvības dienā 2019. gada 3. maijā,

— ņemot vērā partnerattiecību nolīgumu starp ES, no vienas puses, un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas (*OACPS*) dalībniekiem, no otras puses, ko 2021. gada 15. aprīlī parafēja ES un *OACPS* galvenie sarunu dalībnieki, un jo īpaši tā 9. pantu un 11. panta 2. punktu,

— ņemot vērā 2021. gada Nobela Miera prēmijas piešķiršanu Filipīnu žurnālistei Marijai Resai un Krievijas žurnālistam Dmitrijam Muratovam par viņu izcilajiem centieniem aizsargāt žurnālistu brīvību,

— ņemot vērā ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas 2019. gada 28. novembra rezolūciju par sociālo mediju ietekmi uz pārvaldību, attīstību, demokrātiju un stabilitāti (ĀKK-ES/102.745/19/fin.),

— ņemot vērā Parlamenta rezolūcijas, kas saskaņā ar Reglamenta 144. pantu iesniegtas debatēm par cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pārkāpumiem,

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0206/2023),

A. tā kā ikvienam cilvēkam ir tiesības uz vārda, uzskatu un informācijas brīvību; tā kā šīs tiesības ietver brīvību netraucēti palikt pie saviem uzskatiem un brīvību meklēt, saņemt un izplatīt informāciju un idejas ar jebkuriem līdzekļiem neatkarīgi no valstu robežām; tā kā demokrātija var darboties tikai tad, ja cilvēkiem ir pieejama neatkarīga un uzticama informācija un ja publisko iestāžu darbību efektīvi kontrolē mediji un citi ārējie novērotāji, atklājot jebkāda veida cilvēktiesību pārkāpumus; tā kā mediju brīvība un plurālisms ir gan vārda un informācijas brīvības tiesību izšķirīgi elementi, gan arī palīdz veidot demokrātisku, brīvu un līdzdalīgu sabiedrību; tā kā viens no svarīgākajiem žurnālistu un mediju demokrātiskajiem uzdevumiem ir pārredzamības un demokrātiskās pārskatatbildības stiprināšana; tā kā informācijas brīvība ir pamattiesības, kas atzītas ES Pamattiesību hartā; tā kā žurnālistiem var būt būtiska nozīme demokrātisko vērtību, cilvēktiesību un pamatbrīvību veicināšanā;

B. tā kā žurnālists ir persona, kas novēro, apraksta, dokumentē, izmeklē un analizē notikumus, paziņojumus, politiku un jebkādus priekšlikumus, kas varētu ietekmēt sabiedrību, ar mērķi sistematizēt šādu informāciju un apkopot un analizēt faktus, lai tiešsaistē un ārpus tās informētu sabiedrības grupas vai sabiedrību kopumā; tā kā ANO Cilvēktiesību komiteja Vispārējā piezīmē Nr. 34 (2011) žurnālistiku ir definējusi kā "amatu, kas ir kopīgs plašam dalībnieku lokam, tostarp profesionāliem pilna laika reportieriem un analītiķiem, kā arī blogeriem un citiem, kas nodarbojas ar pašpublikāciju drukātā veidā, internetā vai citur";

C. tā kā valstīm ir pienākums aizsargāt ar žurnālistiku un mediju brīvību saistītās pamattiesības, piemēram, tiesības uz vārda un uzskatu brīvību, tiesības uz dzīvību, tiesības uz personisko cieņu un tiesības uz cieņu pret žurnālistu sarakstīto materiālu dažādās tā formās; tā kā starptautiskās humanitārās tiesības paredz žurnālistu un kara korespondentu aizsardzību, nodrošinot viņiem īpašu aizsardzību bruņotu konfliktu laikā; tā kā starptautiskās cilvēktiesības aizliedz jebkāda veida diskrimināciju, nešķirojot cilvēkus pēc rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, īpašuma, dzimšanas vai cita statusa; tā kā dažos gadījumos žurnālistiem nodrošinātā nepietiekamā aizsardzība un pieaugošā naidīgums, ko pret viņiem izrāda dažas publiskas personas, būtiski apdraud viņu pamatbrīvības;

D. tā kā žurnālistu un citu mediju darbinieku uzdevums ir pēc iespējas atbildīgāk un objektīvāk sniegt sabiedrībai informāciju par vispārīgiem vai konkrētiem to interesējošiem tematiem; tā kā ir svarīgi ņemt vērā visu mediju darbinieku un palīgpersonāla, kā arī sabiedrisko mediju darbinieku un tā dēvēto pilsoņu žurnālistu lomu sabiedrībā;

E. tā kā pēdējos gados ir vērojama preses brīvības samazināšanās un aizvien biežāki fiziski uzbrukumi, vajāšana, tostarp tiešsaistē, un iebiedēšana, kuras mērķis ir apklusināt un nomelnot žurnālistus, jo īpaši kara korespondentus, pētnieciskos žurnālistus, kas strādā, lai atklātu korupciju, cilvēku tirdzniecību, uzņēmumu ļaunprātīgus nodarījumus vai politisko dalībnieku pārkāpumus, un arī žurnālistus, kas ziņo par situāciju dažās totalitārās valstīs vai diktatūrās; tā kā arvien vairāk žurnālistu tiek nogalināti ārpus bruņotu konfliktu zonām; tā kā līdz šim visvairāk upuru ir starp vietējiem žurnālistiem, kas raksta par vietējiem notikumiem; tā kā, vācot un izplatot ticamu informāciju par bruņotiem konfliktiem, žurnālisti veic ļoti svarīgu un sabiedriski nozīmīgu uzdevumu; tā kā šajā situācijā ir steidzami jārīkojas, lai saglabātu neatkarīgo mediju būtisko lomu pārredzamības un pārskatatbildības nodrošināšanā;

F. tā kā dažas iestādes apzināti liedz žurnālistiem piekļuvi konflikta zonām, lai monopolizētu izejošo informāciju, apklusinātu ziņotājus, slēptu cilvēktiesību pārkāpumus un kontrolētu sabiedrisko domu; tā kā ļoti bieži mediju korespondenti saskaras ar daudzām grūtībām un apzināti radītiem šķēršļiem, lai piekļūtu valstīm vai konkrētām teritorijām, kurās notiek konflikti vai smagi cilvēktiesību pārkāpumi; tā kā viņu nespēja piekļūt šiem apgabaliem pasliktina vietējo notikumu atspoguļošanas kvalitāti, kas veicina iespējas rīkot plašākas dezinformācijas kampaņas un izplatīt maldinošu informāciju bezsaistes un tiešsaistes medijos;

G. tā kā problēmas, ar kurām saskaras žurnālisti, veicot savu darbu, ir dažādas, tostarp pārvietošanās ierobežojumi, piemēram, deportācija un aizliegums ieceļot valstī vai piekļūt konkrētai teritorijai, ceļošanas aizliegumi, patvaļīgi aresti un aizturēšana, spīdzināšana, seksuāla vardarbība, jo īpaši pret žurnālistēm, taisnīgas tiesas garantiju pārkāpumi, tiesāšana, pamatojoties uz safabricētām apsūdzībām, aprīkojuma konfiskācija un bojāšana, informācijas zādzības, nelikumīga novērošana un ielaušanās darba vietā, iebiedēšana, ģimenes locekļu vajāšana, nāves draudi, stigmatizācija un nomelnošanas kampaņas žurnālistu diskreditēšanai, tiesvedības ļaunprātīga izmantošana, nolaupīšana, piespiedu pazušana, slepkavības un cita nežēlīga, necilvēcīga vai pazemojoša rīcība vai sodīšana;

H. tā kā jo īpaši notiek vēršanās pret pētnieciskajiem žurnālistiem, kuri strādā, lai atklātu korupciju un cīnās pret organizēto noziedzību; tā kā žurnālistiem vajadzīga tieša, tūlītēja un neierobežota piekļuve informācijai, lai pienācīgi pārbaudītu lēmumu pieņēmējus;

I. tā kā žurnālistiem izmeklēšanas darbam ir vajadzīgi uzticami avoti; tā kā trauksmes cēlēji ir galvenie informācijas avoti žurnālistiem, tostarp cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību, un tiem var būt būtiska nozīme pārkāpumu un nelikumību atklāšanā un ziņošanā par tiem; tā kā tādējādi viņi var stiprināt demokrātisko pārskatatbildību un pārredzamību; tā kā trauksmes cēlēju pienācīga aizsardzība ir priekšnoteikums to efektīvas darbības nodrošināšanai; tā kā starptautiskie cilvēktiesību jomas tiesību akti nodrošina stingru aizsardzību trauksmes cēlējiem, žurnālistikas avotiem un ziņošanai par sabiedriski nozīmīgiem jautājumiem;

J. tā kā tehnoloģiskās inovācijas ir palielinājušas indivīdu, valdību un citu dalībnieku iespējas izspiegot žurnālistus, pārkāpt viņu tiesības uz privātumu un tiesības uz izmantoto avotu konfidencialitāti, apdraudēt viņu digitālo drošību un uzspiest tiem cenzūru; tā kā šādi uzbrukumi var ietvert datu iegūšanu nelikumīgi vai pārkāpjot starptautiskos cilvēktiesību jomas tiesību aktus un privātuma standartus, uzbrukumus žurnālistu kontiem, viņu kontu bloķēšanu, traucējošas ļaunprogrammatūras izmantošanu, naidīga un vardarbīga satura izplatīšanu, publisku diskreditēšanu, personiskas informācijas vākšanu un publicēšanu par viņiem vai viņu ģimenēm un pat iegūtās informācijas izmantošanu viņu slepkavībām; tā kā uzraudzība un digitālie draudi negatīvi ietekmē preses brīvību visā pasaulē un ierobežo žurnālistu spēju veikt izmeklēšanu un ziņot;

K. tā kā tiešsaistes platformās, piemēram, forumos, sociālo mediju vietnēs, e-pasta un tērzēšanas vietnēs, žurnālistus aizvien biežāk vajā un izsaka draudus viņu drošībai un dzīvībai, un to veic personas, kurām ir ļauni nolūki, un dažas valdības, galvenokārt valdības valstīs vai reģionos, kurās šie žurnālisti darbojas un cenšas atklāt vai veiksmīgi atklāj cilvēktiesību problēmas, valdības vai uzņēmumu korupciju vai izgaismo mēģinājumus maldināt sabiedrību ar dezinformācijas, iebiedēšanas un maldinošas informācijas kampaņām;

L. tā kā saskaņā ar Žurnālistu aizstāvības komitejas datiem 2022. gadā 67 žurnālisti tika nogalināti un 64 tika pasludināti par bezvēsts pazudušiem; tā kā saskaņā ar organizācijas "Reportieri bez robežām" *(RSF)* publicētajiem datiem no 2003. līdz 2022. gadam visā pasaulē saistībā ar savu darbu tika nogalināti 1 668 žurnālisti, un saskaņā ar *RSF* 2022. gada apkopojumu par vardarbību un pārkāpumiem pret žurnālistiem 2022. gadā kopumā 533 žurnālisti tikuši aizturēti par sava darba veikšanu; tā kā 2023. gada 17. janvārī publicētajā *UNESCO* 2021.-2022. gada ziņojumā par vārda brīvību norādīts, ka 2022. gadā tika nogalināti 86 žurnālisti, t. i., viens žurnālists ik pēc četrām dienām, un sniegts salīdzinājums ar 2021. gadu, kad kopumā tika nogalināti 55 žurnālisti;

M. tā kā žurnālistu drošība ir ļoti būtiska, lai garantētu viņu spēju pienācīgi veikt savu darbu; tā kā valstīm ir jāgarantē to žurnālistu aizsardzība, kuri darbojas to teritorijā; tā kā nav stingru starptautisku pasākumu, kas aizsargātu žurnālistus un nepieļautu nesodāmību par noziegumiem pret viņiem; tā kā ANO augstā cilvēktiesību komisāra birojs aicinājis izveidot starptautisku darba grupu uzbrukumu žurnālistiem novēršanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem;

N. tā kā Covid-19 krīze ir izcēlusi to, cik būtisku lomu pilda žurnālisti, sniegdami iedzīvotājiem uzticamu un pārbaudītu informāciju; tā kā tādēļ jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu drošus un piemērotus darba apstākļus žurnālistiem un mediju darbiniekiem; tā kā dažas valdības nepamatoti izmantoja Covid-19 ierobežojumus, lai nelikumīgi ierobežotu žurnālistu darbu, jo īpaši attiecībā uz ziņošanu par cilvēktiesību pārkāpumiem;

O. tā kā faktu pārbaude ir īpašs žurnālistikas darbības veids, kas ietver faktu pārbaudīšanu vai oficiālu vēstījumu apstrīdēšanu, lai novērstu dezinformāciju vai atklātu maldinošu informāciju kā bezsaistē, tā tiešsaistē; tā kā faktu pārbaudītāji darbojas pasaulē, kurā informācijas aprite ir plaša un kurā algoritmi polarizē debates; tā kā tas rada risku pakļaut faktu pārbaudītājus tiešsaistes uzbrukumiem, draudiem, vajāšanai, valsts iestāžu spiedienam un ļaunprātīgai tiesvedībai;

P. tā kā tiešsaistes un sociālo mediju straujā izaugsme ir palielinājusi maldinošas informācijas un dezinformācijas apjomu, kā arī viltus ziņu izplatību, cenšoties diskreditēt ticamus informācijas avotus un vērsties pret žurnālistiem, faktu pārbaudītājiem un mediju darbiniekiem, kuri cenšas ierobežot šādas informācijas izplatību; tā kā arvien vairāk cilvēku izmanto internetu un sociālos medijus, lai iegūtu informāciju;

Q. tā kā dezinformācija un maldinoša informācija var nopietni ietekmēt cilvēktiesību aizsardzību un ievērojamā mērā var apdraudēt demokrātijas vērtības un indivīda brīvības; tā kā viltus ziņas bieži ļaunprātīgi izmanto emocijas un tiek radītas, lai pievērstu uzmanību, tādējādi tās izplatās vieglāk un ātrāk nekā nefalsificētas ziņas; tā kā dezinformācijas apkarošanas darbības tiek uzskatītas par sabiedrības interesēm atbilstošu jautājumu;

R. tā kā Komisija uzskata, ka politiskā žurnālistika ir īpaši apdraudēta, jo sociālie satricinājumi vai krīzes bieži vien ir ieganstsvaldības pasākumiem ar mērķi ierobežot mediju brīvību, plurālismu un neatkarību;

S. tā kā žurnālistu, karikatūristu, blogeru un mediju darbinieku iebiedēšana, uzbrukumi viņiem, piespiedu izsūtīšana, nogalināšana un apcietināšana joprojām ir plaši izplatīta, tāpat kā nesodāmība par šādām darbībām; tā kā tiešsaistes telpa arvien vairāk kļūst par naidīgu vidi un pastiprinās naida runa un vardarbība, jo īpaši pret žurnālistēm; tā kā šie noziegumi mazina sabiedrības spēju saņemt pareizu informāciju un ierosmes un tādējādi ietekmē tās tiesības uz informāciju un iespējas īstenot tiesības uz vārda brīvību, vārda brīvību un politisko līdzdalību; tā kā pienācīgi darba apstākļi žurnālistiem nozīmē izvairīšanos no nevajadzīga iekšējā un ārējā spiediena, atkarības, neaizsargātības un nestabilitātes un tādējādi arī pašcenzūras riska;

T. tā kā dažās valstīs aizturētajiem žurnālistiem ir liegtas tiesības piekļūt advokātam, viņiem draud un pret viņiem slikti izturas necilvēcīgos apstākļos; tā kā tiesības uz neatkarīgu un pārredzamu piekļuvi tiesu iestādēm ir galvenais tiesiskuma elements un tiesības uz taisnīgu tiesu ir jānodrošina visā pasaulē;

U. tā kā līdztekus vardarbībai pret žurnālistiem un viņu iebiedēšanai, vajāšanai un nogalināšanai arī nesodāmība un krimināvajāšanas trūkums par šiem pārkāpumiem rada viņos atturošu ietekmi un veicina pašcenzūru;

V. tā kā mediju sagrābšanu, iestāžu pārredzamības trūkumu, naida runu un dezinformāciju politiskiem mērķiem arvien vairāk izmanto valstu un dažos gadījumos arī nevalstiskie dalībnieki, lai tā pastiprinātu sociālo polarizāciju, un jo īpaši tā rīkojas antidemokrātiskās politiskās kustības; tā kā šādu praksi jo īpaši izmanto autoritārie režīmi, lai noturētos pie varas;

W. tā kā labi finansēti un spēcīgi sabiedriskie mediji var būt demokrātiskas sabiedrības garants; tā kā sabiedriskie mediji un to žurnālisti tomēr saskaras ar vairākām pieaugošām problēmām, tostarp politisko un tirgus spiedienu, kā arī valsts izdevumu samazināšanu mediju pakalpojumiem, ko vēl vairāk saasina saasināja Covid-19 pandēmija;

X. tā kā mediju īpašumtiesību un finansējuma pārredzamība ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu mediju plurālismu un neatkarīgu žurnālistiku; tā kā ir jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu mediju nozares stabilitāti, vairotu to neatkarību un palielinātu mediju brīvību un plurālismu; tā kā mediju finansējuma pārredzamība ir būtisks elements, lai veicinātu iedzīvotāju uzticēšanos;

Y. tā kā žurnālistes saskaras ar dzimumspecifisku vardarbību, piemēram, seksuālu uzmākšanos un aizskaršanu tiešsaistē; tā kā aizskaršana un vardarbīga attieksme tiešsaistē bieži vien ir ļoti seksualizēta un balstās nevis uz cietušo personu darba saturu, bet gan uz viņu fiziskajām īpašībām, piederību pie kādas kultūras vai privāto dzīvi; tā kā šie draudi žurnālistēm var likt pievērsties pašcenzūrai un ierobežojoši ietekmē preses un vārda brīvību; tā kā eksperti pastāvīgi gūst pierādījumus tam, ka sievietes mediju nozarēs ir minoritāte, jo īpaši radošos amatos, un ir ļoti nepietiekami pārstāvētas augstākajos lēmumu pieņemšanas līmeņos; tā kā vairākas valstis attur sievietes no darbības žurnālistikā vai pat aizliedz viņām darboties šajā jomā; tā kā nevar pieļaut vai normalizēt mizogīnu uzvedību un uz dzimumu balstītu vardarbību pret sievietēm žurnālistēm tiešsaistē; tā kā seksistiska naida runa ir stigmatizējoša, rada bailes un kaunu, kā arī psiholoģisku, profesionālu un reputācijas kaitējumu un rada bažas saistībā ar digitālo privātumu un drošības apdraudējumu; tā kā ārkārtējos gadījumos draudi tiešsaistē, kas nav tikuši krimināli sodīti, var pāraugt fiziskā vardarbībā, vajāšanā un ļaunprātībās pret žurnālistiem reālajā dzīvē;

Z. tā kā diskriminācija, ar ko saskaras žurnālisti, var izpausties saistībā ar viņu dzimumu, rasi, etnisko piederību, reliģiju, pārliecību, vecumu, šķirisko piederību un seksuālo orientāciju vai dzimumidentitāti; tā kā LGBTIQ+ žurnālisti bieži ir pakļauti lielākam tiešsaistes uzbrukumu riskam; tā kā uzbrukumi tiešsaistē bieži saasinās līdz drošības apdraudējumam reālajā dzīvē; tā kā šie draudi var izraisīt pašcenzūru un vājināt preses brīvību un vārda brīvību;

AA. tā kā daudzās valstīs politiskie un finanšu dalībnieki izmanto acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību *(SLAPP)*, lai apklusinātu kritizētājus vai iebiedētu žurnālistus un panāktu korupcijas un citu sabiedriski nozīmīgu jautājumu izmeklēšanas apturēšanu; tā kā *SLAPP* ir nopietns drauds vārda un informācijas brīvībai, jo žurnālistiem var liegt runāt par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem vai sodīt viņus par to; tā kā šāda prakse ir īpaši izplatīta valstīs, kurās ir vieglāk ļaunprātīgi izmantot tiesību aktus par goda aizskaršanu vai neslavas celšanu, kā arī valstīs, kurās valda autoritāri režīmi; tā kā ārpussavienības valstis un to pilnvarotās personas pašlaik ir iesaistītas *SLAPP* pret Eiropas žurnālistiem ES valstu jurisdikcijās;

AB. tā kā ANO Rīcības plāns par žurnālistu drošību un nesodāmības problēmu paredz izveidot žurnālistiem un mediju nozares darbiniekiem brīvu un drošu vidi gan konfliktu, gan bezkonfliktu situācijās, lai visā pasaulē stiprinātu mieru, demokrātiju un attīstību; tā kā pienācīgai ANO rīcības plāna īstenošanai ir jāvelta pienācīgi finanšu līdzekļi un cilvēkresursi;

AC. tā kā maldinošas informācijas, viltus ziņu, propagandas un dezinformācijas izplatīšana rada vispārēju skepticisma gaisotni iedzīvotāju vidū attiecībā uz informāciju kopumā un tas izraisa neuzticēšanos žurnālistiem un apdraud informācijas brīvību, demokrātiskas debates un mediju neatkarību, un tā kā šādas informācijas izplatīšana ir veicinājusi augstas kvalitātes mediju nepieciešamību; tā kā nav darīts pietiekami, lai aizsargātu žurnālistus un iedzīvotājus no propagandas, viltus ziņām un dezinformācijas tiešsaistē;

AD. tā kā datu analīze un algoritmi arvien vairāk ietekmē informāciju, kas pieejama iedzīvotājiem; tā kā vairākas valstis ir pieņēmušas likumus, kas šķietami cīnās pret kibernoziedzību, bet patiesībā ierobežo preses brīvību, vēršoties pret neatkarīgiem un kritiskiem žurnālistiem; tā kā žurnālisti ir apcietināti, piespiedu kārtā izsūtīti un spīdzināti par ziņošanu par korupciju un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem,

AE. tā kā Partnerība informācijas un demokrātijas jomā, kas apvieno 50 valstis no visas pasaules, ir aicinājusi izveidot demokrātiskas garantijas komunikācijas un informācijas telpā un ir atzinusi ikviena cilvēka tiesības uz uzticamu informāciju; tā kā šī partnerība ir izstrādājusi virkni ieteikumu, lai risinātu jautājumu par informācijas haosu, un ES tos varētu izmantot nolūkā atbalstīt demokrātisko valstu centienus ārpus Eiropas Savienības;

AF. tā kā aizvien lielāks skaits Eiropas žurnālistu ir spiesti doties uz konfliktu zonām bez apdrošināšanas, jo apdrošināšanas sabiedrības atsakās apdrošināt viņu uzturēšanos;

AG. tā kā Eiropas Parlaments 2019. gada decembrī iedibināja Dafnes Karuanas Galicijas balvu, godinot 2017. gadā automašīnas sprādzienā nogalinātās Maltas pretkorupcijas pētnieciskās žurnālistes un blogeres Dafnes Karuanas Galicijas piemiņu, un ar šo balvu ik gadu apbalvo izcilu žurnālistiku, kas veicina vai aizstāv tādus Eiropas Savienības pamatprincipus un vērtības kā cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesības,

1. uzsver un uzstāj, ka ikvienam cilvēkam ir tiesības uz vārda, uzskatu un informācijas brīvību un ka šīs tiesības ietver brīvību netraucēti palikt pie saviem uzskatiem un meklēt, saņemt un izplatīt informāciju un idejas ar jebkuriem līdzekļiem neatkarīgi no valstu robežām, kā noteikts ANO Cilvēktiesību deklarācijā; atgādina par žurnālistu būtisko lomu demokrātisko vērtību, cilvēktiesību un pamatbrīvību veicināšanā un aizsardzībā; uzsver nepieciešamību aizsargāt žurnālistus no jebkāda veida vardarbības, kā noteikts ES Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam;

2. atgādina, ka demokrātija nevar funkcionēt bez pieejamas un piekļūstamas uzticamas informācijas kā tiešsaistē, tā ārpus tās; uzsver, cik svarīga ir žurnālistu neatkarības aizsardzība, vārda brīvības aizsardzība, mediju daudzveidības nodrošināšana un ikviena cilvēka pamattiesību uz informāciju uzturēšana;

3. atgādina, ka brīvība nodarboties ar žurnālistiku bez ļaunprātīgiem un apzinātiem ierobežojumiem ir demokrātijas vērtību apliecinājums un ka neierobežotas žurnālistikas prakses atļaušana tādējādi sekmē demokrātiskās vērtības;

4. nosoda jebkādus noziegumus, tostarp fiziskus uzbrukumus, nolaupīšanu, spīdzināšanu, iebiedēšanu un naida runu pret žurnālistiem, mediju nozares darbiniekiem un ar to saistītajiem darbiniekiem visā pasaulē, tajā skaitā ES; pauž bažas par augsto nesodāmības līmeni visā pasaulē par šiem noziegumiem un aicina šo noziegumu izdarītājus saukt pie atbildības, veicot neatkarīgu, savlaicīgu un efektīvu izmeklēšanu saskaņā ar starptautiskajām saistībām un tiesiskumu; uzsver cietušo un viņu ģimeņu tiesības uz piekļuvi piemērotiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un juridiskajai palīdzībai visā tiesvedības laikā;

5. stingri nosoda jebkādu patvaļīgu žurnālistu aizturēšanu un jebkādu pagaidu aizturēšanu, kas balstīta uz politiskiem kritērijiem vai tiesību ļaunprātīgu izmantošanu; aicina nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot žurnālistus, kuri aizturēti bez pierādījumiem par viņu dalību noziedzīgos nodarījumos vai pret kuriem nav izvirzītas apsūdzības; aicina attiecīgās iestādes atturēties no aizdomās turēto žurnālistu ģimenes locekļu pieskaitīšanas iespējamo aizdomās turēto personu lokam un no administratīvu vai citādu sankciju piemērošanas viņiem;

6. izsaka nožēlu par to, ka saskaņā ar Žurnālistu aizstāvības komitejas datiem 2022. gadā līdzās žurnālistiem, kuri tika apdraudēti vai pakļauti vardarbībai vai patvaļīgai ieslodzīšanai, pasaulē 67 žurnālisti tika nogalināti; godina visus to, kuri zaudējuši dzīvību un cietuši uzbrukumos, īstenojot vārda brīvību gan tiešsaistē, gan ārpus tās, un atbalsta visus tos, kam ir drosme vērsties pret netaisnību, korupciju un nelikumību; uzsver, ka noziegumi pret žurnālistiem un mediju darbiniekiem būtu jāizmeklē Starptautiskajai Krimināltiesai, ja tie ir tās jurisdikcijā, un aicina ES un dalībvalstis sniegt izmeklēšanai nepieciešamo atbalstu;

7. atgādina par žurnālistu, tostarp politisko un pētniecisko žurnālistu, būtisko lomu, kad tie atklāj cilvēktiesību pārkāpumus, vācot ticamu un būtisku informāciju, rūpīgi pārbaudot valsts iestāžu un ievēlēto amatpersonu darbību un atklājot valsts un starptautisko tiesību aktu pārkāpumus, finanšu un korporatīvos noziegumus, kara noziegumus un noziegumus pret cilvēci, valsts represijas, korupciju, noziedzīgus tīklus un darbības, noziegumus pret vidi un visa veida cilvēktiesību pārkāpumus, tādējādi veicinot nepieciešamo kontroli un līdzsvaru, lai vainīgos, tostarp pie varas esošās personas, sauktu pie atbildības; uzsver, ka šīs darbības žurnālistus pakļauj paaugstinātam personiskam riskam;

8. atkārtoti pauž nopietnas bažas par situāciju mediju brīvības jomā pasaulē, ņemot vērā ļaunprātīgu rīcību un uzbrukumus, kas joprojām tiek veikti pret žurnālistiem un mediju darbiniekiem daudzās valstīs, kā arī arvien aktīvāku viņu nomelnošanu sabiedrībā, kas negatīvi ietekmē žurnālistikas praksi, jo īpaši, ja tas skar politisko, pētniecisko un pārrobežu žurnālistiku; pauž īpašas bažas par žurnālistu un mediju organizāciju stāvokli valstīs, kuras organizācija "Reportieri bez robežām" šajā ziņā atzīst par nelabvēlīgākajām pasaulē; pauž nožēlu par plaši izplatītajiem pārkāpumiem gan tiešsaistē, gan ārpus tās, kā arī par cenzūru, ar ko žurnālisti saskaras daudzās valstīs, tostarp viņu seksuālās orientācijas, dzimuma un dzimumidentitātes dēļ;

9. uzsver žurnālistu svarīgo lomu, atspoguļojot protestus un demonstrācijas, un aicina aizsargāt žurnālistus, lai viņi varētu veikt savu darbu bez bailēm, represijām un vajāšanas; pauž bažas par pieaugošajiem ierobežojumiem un represijām, kuru mērķis ir apspiest publiskos protestus, kas ietver arī žurnālistu un neatkarīgo novērotāju ziņošanas apspiešanu;

10. atkārtoti pauž bažas par to, ka trūkst īpašas tiesiskās vai politiskās sistēmas, kas aizsargātu žurnālistus un mediju darbiniekus no vardarbības, draudiem un iebiedēšanas globālā mērogā, un norāda, ka ir jācīnās pret vainīgo nesodāmību; nosoda to, ka dažas sabiedrībā pazīstamas personas un iestāžu pārstāvji publiski nomelno žurnālistus, jo tas sabiedrībā grauj uzticēšanos medijiem;

11. uzsver publisko iestāžu pienākumu aizsargāt vārda brīvību un žurnālistu drošību un aicina valstis visā pasaulē pieņemt tiesību aktus un politiku, pamatojoties uz žurnālistu pieredzi, saskaņā ar starptautiskajiem tiesību aktiem un standartiem ar mērķi nodrošināt tiesisko vidi, lai novērstu, aizsargātu un enerģiski sauktu pie atbildības par žurnālistu apspiešanas gadījumiem, un nodrošināt pienācīgu izmeklēšanu un turpmākos pasākumus, tostarp efektīvu, samērīgu un atturošu sankciju piemērošanu; mudina iestādes darīt visu iespējamo, lai nepieļautu šādu vardarbību, nodrošinātu minētajos nodarījumos vainojamo personu saukšanu pie atbildības un izskaustu nesodāmību;

12. pauž nožēlu par to, ka žurnālisti un mediju darbinieki bieži strādā nedrošos un arvien sliktākos nodarbinātības un drošības apstākļos, kas apdraud viņu iespējas strādāt drošā un labvēlīgā vidē; uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš jaunajiem žurnālistiem un ārštata žurnālistiem, un atgādina, ka mediju organizācijām ir pienākums rūpēties par žurnālistiem un mediju darbiniekiem, ar kuriem tās strādā; uzsver, ka pienācīgi darba apstākļi žurnālistiem un mediju darbiniekiem ir izšķiroši, lai veicinātu kvalitatīvu žurnālistiku, ļautu žurnālistiem pildīt savus uzdevumus un aizstāvētu tiesības uz informāciju un tiesības tikt informētiem; aicina iestādes ciešā sadarbībā ar žurnālistu organizācijām izstrādāt valstu rīcības plānus, kuru mērķis būtu uzlabot žurnālistu darba apstākļus un aizsargāt žurnālistus no fiziskas un psiholoģiskas vardarbības;

13. prasa īpašu uzmanību veltīt tam, lai nodrošinātu konfliktu zonās strādājošo žurnālistu un mediju profesionāļu darba nepārtrauktību, jo konfliktu dēļ viņiem bieži viņiem nav finansiālu iespēju turpināt savu svarīgo darbu; uzskata, ka žurnālistiem, kas dodas uz konflikta zonām, būtu jānodrošina pienācīga apdrošināšana;

14. uzsver, ka mediju organizācijām būtu jānodrošina žurnālistiem vajadzīgā apmācība, jo īpaši par drošību un pirmo palīdzību; aicina uzņēmumus, jo īpaši digitālajā sektorā, veikt efektīvu un rūpīgu uzticamības pārbaudi, lai novērstu vai mazinātu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz vārda brīvību, mediju plurālismu un žurnālistu tiesībām valstīs ārpus ES;

15. atgādina par pienākumu aizsargāt vārda brīvību, tostarp satīriķu un karikatūristu vārda brīvību, jo viņi informē, veicina demokrātiskās vērtības un aizstāv cilvēktiesības un pamatbrīvības, vienlaikus protestējot pret noziedzību, korupciju un varas ļaunprātīgu izmantošanu, kā arī izgaismojot un apkarojot cenzūru un cilvēktiesību pārkāpumus;

16. pauž nožēlu par aizvien biežākajiem reliģisko un valsts iestāžu mēģinājumiem ierobežot vārda un kritikas brīvību, aizbildinoties ar likumiem par reliģiju vai zaimošanu, jo īpaši attiecībā uz satīru vai kritiku žurnālistiskā vai radošā darbā un izpausmē;

17. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt faktu pārbaudes žurnālistu drošību un labklājību, jo pret viņiem vēršas īpaši asi par to, ka viņi atklāj maldinošu informāciju, dezinformāciju un propagandas izplatītājus un tādējādi bieži izgaismo faktus, kuru slēpšanai vai sagrozīšanai kāds ir veltījis daudz pūļu; aicināt Komisiju izstrādāt instrumentus šīs problēmas risināšanai, piemēram, tiesisko regulējumu attiecībā uz konkrētiem medijiem un efektīvus veidus to darbībai;

18. norāda, ka avotu konfidencialitātes garantēšana ir priekšnoteikums pētnieciskajai žurnālistikai un neatkarīgai presei, savukārt trauksmes cēlēji ir pierādījuši savu nozīmi pārredzamības un pārskatatbildības veicināšanā; tādēļ uzsver, ka trauksmes cēlējiem var būt liela nozīme valsts un nevalstisko dalībnieku korupcijas apkarošanā un sabiedrības informēšanā; pauž atbalstu darbam, ko veic trauksmes cēlēji un cilvēki, kuri publicē viņu sniegtās ziņas, atklājot dažādus pārkāpumus visā pasaulē;

19. pauž nožēlu par to, ka trūkst ticamu datu par tādu žurnālistu situāciju, kuri saskaras ar naidīgu darba vidi; pauž atzinību cita starpā tādām organizācijām kā "Reportieri bez robežām", Žurnālistu aizstāvības komiteja, *"Frontline"*, Starptautiskā Žurnālistu federācija un Starptautiskais Pētniecisko žurnālistu konsorcijs par to atbalstu žurnālistiem un mediju darbiniekiem briesmu situācijās, kas varētu apdraudēt viņu drošību un labbūtību; aicina Komisiju izstrādāt holistisku un labi izstrādātu metodiku, lai meklētu veidus, kā ilgākā laikposmā iegūt datus par dažāda veida pārkāpumiem pret žurnālistiem; aicina sadarbībā ar žurnālistu organizācijām izstrādāt efektīvus uzraudzības instrumentu komplektus un aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) turpināt regulāri ziņot Parlamentam par mediju brīvības stāvokli pasaulē un žurnālistu tiesību pārkāpumiem visā pasaulē;

20. visstingrākajā veidā nosoda jebkādus mēģinājumus apklusināt neatkarīgus medijus, graut to brīvību un plurālismu, kā arī ierobežot sabiedrības piekļuvi uzticamai informācijai, slēdzot pieeju internetam, veicot nelikumīgu un/vai nesamērīgu uzraudzību, bloķējot vai filtrējot tiešsaistes saturu, izmantojot nelikumīgus vai nediskriminējošus pieprasījumus platformām dzēst saturu vai bloķējot saziņas vietnes un sociālos medijus; brīdina par praksi, kas paredz šādu mediju netiešu pakļaušanu, izmantojot finansiālu sponsorēšanu, un jo īpaši nosoda mēģinājumus kontrolēt sabiedriskos medijus; pauž nožēlu par to, ka dažas ārpussavienības valstis pieņēmušas tā dēvētos ārvalstu aģentu likumus, ko izmanto, lai apklusinātu un represētu žurnālistiku; aicina valdības efektīvi vērsties pret pārkāpumiem un neizmantot šos mehānismus ļaunprātīgi ar mērķi liegt vārda brīvību vai ieviest cenzūru; iesaka valdībām nodrošināt sociālā un politiskā dialoga un kritikas brīvību; atgādina par ANO īpašā referenta vārda brīvības jautājumos uzsvērto, ka mediju īpašumtiesību koncentrācija ir prakse, kas ir pretrunā demokrātijai un plurālismam, jo tā neļauj atspoguļot dažādu sabiedrības grupu uzskatus;

21. nosoda aizvien plašāku novērošanas iekārtu un spiegprogrammatūras izmantošanu nolūkā uzraudzīt, pārtvert un cenzēt žurnālistu darbu; nosoda valsts un privāto dalībnieku iesaistīšanos šajā nelikumīgajā novērošanā, kas cita starpā pārkāpj tiesības uz privātumu un žurnālistu avotu aizsardzību; prasa veikt neatkarīgu izmeklēšanu par visiem iespējamajiem žurnālistu nelikumīgas novērošanas gadījumiem, sākt kriminālvajāšanu un saukt pie atbildības vainīgos; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt tiesiskās aizsardzības līdzekļus žurnālistiem, kurus nelikumīgi izseko, izmantojot spiegprogrammatūru; aicina stingri īstenot un uzraudzīt ES divējāda lietojuma preču regulas piemērošanu, lai no ES nevarētu veikt tādu preču eksportu, kas autoritāriem režīmiem dod iespēju patvaļīgi vērsties pret žurnālistiem vai uzbrukt tiem;

22. nosoda *SLAPP* izmantošanu, ko veic arī ārpussavienības valstu iestādes pret ES žurnālistiem un medijiem, lai apklusinātu vai iebiedētu žurnālistus un medijus un radītu baiļu atmosfēru ar mērķi ierobežot viņu ziņošanu; šajā sakarā atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu direktīvai ar mērķi novērst *SLAPP* izmantošanu pret žurnālistiem ES; aicina šajā tiesību aktā pienācīgi iekļaut *SLAPP* ārējo dimensiju, lai aizsargātu ES žurnālistus no ļaunprātīgām tiesas prāvām, ko ierosinājušas iestādes ārpussavienības valstīs vai to pilnvarotās personas; aicina Komisiju un EĀDD šajā sakarā mudināt ārpussavienības valstis, jo īpaši līdzīgi domājošos partnerus, kuri vēl nav to darījuši, īstenot līdzīgas iniciatīvas valsts līmenī un iesaistīties šajā jautājumā starptautiskā līmenī; aicina ES sniegt juridisku atbalstu un citu palīdzību žurnālistiem, pret kuriem vērstas *SLAPP*, kā arī sadarbībā ar partneriem izstrādāt visaptverošas pamatnostādnes prokuroriem, kas izskata *SLAPP* lietas, un nodrošināt viņiem un tiesnešiem apmācību šajā jautājumā; uzskata, ka ārējās pārvaldības uzlabošanas nolūkā ES ir jārāda piemērs un pilnībā saskaņoti un konsekventi jāīsteno iekšējās mediju politikas mērķi; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Digitālo pakalpojumu akta ([1]) pieņemšanu un aicina ieviest efektīvus pasākumus nesen publicētajos priekšlikumos direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību") (COM(2022)0177) un Eiropas Mediju brīvības aktam (COM(2022)0457), kas liecina, ka ES īsteno stingrāku pieeju mediju politikai; uzskata, ka šie pasākumi varētu iedvesmot citus pasaules reģionus un palīdzēt noteikt pozitīvus globālos standartus; atgādina par Eiropas Padomes ieteikumiem ([2]) par neslavas celšanu, kas ietver norādes par to, kā nodrošināt sankciju samērīgumu un cilvēktiesību ievērošanu;

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp.).

([2]) Eiropas Padome, "Neslavas celšanas dekriminalizācija: Eiropas Padomes norādījumi par likumu proporcionalitāti un atbilstību cilvēktiesībām" (Decriminalisation of defamation: Council of Europe guidance on proportionality of laws and conformity with human rights), 2018. gada 13. jūlijs.

23. atzinīgi vērtē darbības ar mērķi vairot izpratni par visiem ES un citiem starptautiskajiem aizsardzības mehānismiem un instrumentiem, ko var steidzami izmantot, lai atbalstītu apdraudētos žurnālistus, un kas jau ir pieejami ES/ANO darbiniekiem, organizācijām, kuras nodarbojas ar žurnālistu aizsardzību, un pilsoniskās sabiedrības organizācijām; uzskata, ka ES var palielināt savu klātbūtni attiecībā uz žurnālistu aizsardzību ārvalstīs, izmantojot savu delegāciju darbu, gan tieši sadarbojoties ar žurnālistiem, gan izmantojot komunikācijas stratēģijas, lai nodrošinātu, ka tās ir zināmas un pieejamas žurnālistiem arī attālos reģionos, kā arī atbalstot un veicinot pastāvošos starptautiskos brīdināšanas mehānismus apdraudētiem žurnālistiem; aicina stiprināt šos aizsardzības mehānismus un instrumentus, izmantojot dzimumsensitīvu pieeju un palielinot ES un dalībvalstu finansējumu; uzsver, ka EĀDD un ES delegācijām šajā sakarā ir vajadzīgi atbilstoši finanšu un personāla resursi;

24. aicina ES iestādes veicināt medijpratības izmantošanu kā instrumentu, lai atbalstītu iedzīvotāju un sabiedrības plašāku izpratni par žurnālistikas lomu sabiedrībā, un sekmēt žurnālistu apmaiņas programmas; jo īpaši prasa popularizēt programmas un politikas virzienus, kuru mērķis ir veicināt žurnālistu un mediju dalībnieku medijpratību un ziņu pratību; uzskata, ka žurnālistikas stiprināšana ir būtiska, lai novērstu dezinformāciju, polarizāciju un vardarbību, un ka tādējādi var stiprināt demokrātijas, nodrošinot politisko līdzdalību; uzsver, cik būtiski ir radīt žurnālistiem nepieciešamos apstākļus, lai veicinātu atklātas, brīvas un taisnīgas publiskās debates, kas ir izšķirīgs aspekts, kā palīdzēt sabiedrībai cīnīties pret dezinformāciju, manipulēšanu ar informāciju un iejaukšanos; atkārtoti aicina mediju izglītību iekļaut formālās un neformālās sistēmās, tostarp izglītības programmās, lai veicinātu medijpratību, prasmes un kompetences, kā arī veicinātu un atbalstītu kritisko domāšanu; šajā sakarībā gaida Komisijas Digitālās izglītības rīcības plāna (2012-2027) vidusposma pārskatu; norāda, ka ES partnerības programmās ar trešām valstīm būtu jāiekļauj nepieciešamība nodrošināt mediju brīvību;

25. uzstāj, ka jāpastiprina sadarbība starp tiešsaistes platformām, valdībām un tiesībaizsardzības iestādēm, lai efektīvi vērstos pret tādu vēstījumu izplatīšanu, kas izraisa naidu vai kūda uz vardarbību pret žurnālistiem un mediju darbiniekiem, ņemot vērā to, ka īpaši aktīvi šādi uzbrukumi tiek vērsti pret sievietēm; uzsver nepieciešamību ieviest pasākumus žurnālistu aizsardzībai pret vardarbību tiešsaistē un ar dzimumu saistītu vardarbību sociālajos medijos un citās digitālajās platformās; aicina platformas nekavējoties dzēst tiešsaistes komentārus vai reakcijas, ar kurām vajā žurnālistus, kurina vardarbību un naidu vai apdraud žurnālistu drošību; mudina iestādes ārpus ES izmeklēt un saukt pie atbildības personas, kas atbildīgas par vajāšanu un aizskarošu izturēšanos tiešsaistē, lai vainīgie par nodarīto tiktu sodīti;

26. uzsver, ka pēdējos gados pret žurnālistiem tiešsaistē un ārpus tās aizvien vairāk izplatās naida runa un diskriminācija, kā arī kibervardarbība, tādējādi apdraudot vārda brīvību, informācijas brīvību un mediju plurālismu; atgādina, ka naida runa tiešsaistē var mudināt uz vardarbību reālajā dzīvē un uz vajāšanu tiešsaistē; uzsver, ka jo īpaši žurnālistes saskaras arī ar seksuālu uzmākšanos un seksuālu vardarbību un daudz biežāk nekā vīriešu dzimuma kolēģi piedzīvo aizskarošu izturēšanos tiešsaistē; aicina ES un dalībvalstis ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem panākt, ka ārpussavienības valstis maina politiku un praksi atturēt sievietes no karjeras žurnālistikā vai pat aizliegt viņām strādāt šajā jomā;

27. aicina ES delegācijas un ES dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības stingri, vienoti un konsekventi piemērot ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē, jo tās attiecas arī uz žurnālistu aizsardzību un preses brīvības aizstāvību; stingri mudina EĀDD, tā delegācijas un dalībvalstis darīt visu iespējamo, lai veicinātu un izmantotu paraugprakses piemērus un dalītos ar tiem, jo īpaši ar ES ierēdņiem pirms to norīkošanas darbā trešās valstīs; mudina ES delegācijas ārpussavienības valstīs iesaistīties informācijas kampaņās, lai palielinātu informētību par viltus ziņu bīstamību un nodrošinātu plašai sabiedrībai rīkus, ar kuru palīdzību tās atpazīt un meklēt uzticamus informācijas avotus;

28. aicina Komisiju un EĀDD cilvēktiesību interesēs vienmēr izsvērt iespēju publiski paust savu nostāju, nevis īstenot t. s. klusējošo diplomātiju; uzsver, ka ir svarīgi palielināt pilsoniskās sabiedrības izpratni par ES delegāciju *modus operandi* attiecībā uz žurnālistikas praksi un vārda un vārda brīvību; šajā sakarā mudina ES delegācijas iespēju robežās sniegt vairāk publisku paziņojumu gan preventīvi, gan reaģējot uz nopietniem uzskatu un vārda brīvības pārkāpumiem vai ierobežojumiem pasaulē, jo īpaši uz uzbrukumiem žurnālistiem un viņu aizturēšanas gadījumiem ārpussavienības valstīs;

29. aicina ES īpašo pārstāvi cilvēktiesību jautājumos attiecībās ar ārpussavienības valstu iestādēm par vienu no savām galvenajām prioritātēm noteikt žurnālistu, mediju darbinieku un ar tiem saistītā personāla drošības nodrošināšanu; uzskata, ka šajā sakarā varētu darīt vairāk; stingri uzstāj, ka Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos būtu jāpievērš lielāka uzmanība konkrētiem gadījumiem, kad notiek nelikumīgi žurnālistu aresti un kriminālvajāšana, kā arī viņu tiesību ierobežošana, un ka ir jāizvairās no bezdarbības, lai aizsargātu žurnālistus, kuru dzīvība ir tiešā briesmās;

30. aicina EĀDD izstrādāt ārkārtas reaģēšanas plānu, kas jāīsteno ES delegācijām, paredzot virkni aizsardzības instrumentu, piemēram, paziņojumu sniegšanu, reaģēšanu uz publiskām nomelnošanas kampaņām, tiesas procesu uzraudzības koordinēšanu, ieslodzījuma vietu apmeklējumus, apdraudēto žurnālistu mājokļu vai biroju apmeklējumus, steidzamu vēršanos iestādēs, divpusēju dialogu izmantošanu, lai paustu bažas par preses brīvību, kā arī atpūtas un atelpas iespēju veicināšanu apdraudētajiem vai cietušajiem žurnālistiem, atbalstu pagaidu pārvietošanai un/vai evakuācijai, pavadoņu nodrošināšanu ārkārtējās situācijās un pasākumus ar mērķi atbalstīt un veidot vietējo tiesībaizsardzības iestāžu, tiesu iestāžu un pārvaldes iestāžu spējas aizsargāt žurnālistus, tostarp uzstājot uz pilnīgu atbildību par preses brīvības pārkāpumiem; prasa īpašu uzmanību pievērst žurnālistiem, kas tiek turēti par ķīlniekiem, un aizsargāt žurnālistu ģimenes locekļus; aicina Komisiju un EĀDD atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir mērķtiecīgi un ātri brīdināt mediju darbiniekus par tiešiem draudiem ārpussavienības valstīs, un izstrādāt žurnālistiem pielāgotas pamatnostādnes; atgādina dalībvalstīm, ka humanitārās vīzas var izmantot kā drošības un aizsardzības mehānismu apdraudētiem žurnālistiem; uzsver, cik svarīgi ir veicināt un atbalstīt apdraudētos žurnālistus, tostarp izmantojot pārcelšanās procesu un atbalstot viņu darbu trimdā, un turpināt atbalstīt žurnālistus, kuri bēg no valsts atbalstītas cenzūras un propagandas kampaņām, palīdzot viņiem apmesties citur un turpināt darbu drošā vietā vai pārcelt neatkarīgos medijus ārpus valsts, lai tie varētu turpināt sniegt brīvi atspoguļotu un uzticamu informāciju.

31. uzsver, ka ir svarīgi visos sabiedrības līmeņos un valdībās veicināt apmācības un izpratnes veidošanas pasākumus par vardarbības novēršanu pret žurnālistiem, kad viņi veic savu darbu; mudina EĀDD izstrādāt strukturētu pieeju, lai atbalstītu žurnālistus, kuri saskaras ar digitāliem apdraudējumiem; šajā sakarā aicina stiprināt ES delegāciju spējas risināt šo jautājumu, tostarp atbalstot žurnālistu piekļuvi apmācībai, lai uzlabotu viņu informētību par preventīvu digitālo drošību un paraugpraksi; uzsver, ka ir jāizstrādā ārkārtas rīcības plāni gadījumiem, ja un kad saziņā tiek pārkāptas digitālās drošības prasības, un aicina pievērsties žurnālistu aizskaršanas tiešsaistē psiholoģiskajai ietekmei; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai ES atbalsts mediju attīstībai neaprobežotos tikai ar žurnālistu un mediju darbinieku apmācību, bet tiktu atbalstīta arī profesionāla tehniskā aprīkojuma iegāde, ko regulāri lūdz neatkarīgie žurnālisti ārpus ES;

32. aicina Komisiju un EĀDD arī turpmāk stiprināt atbalstu spēju veidošanai, palīdzot ārpussavienības valstīm ieviest tiesisko regulējumu, kas veicina mediju plurālismu, žurnālistu aizsardzību, vārda brīvību un informācijas brīvību tiešsaistē un ārpus tās, kā arī nodrošināt, lai visi uzbrukumi žurnālistiem tiktu izmeklēti un par tiem sauktu pie atbildības, kā arī lai tiktu ieviesti pienācīgi aizsardzības mehānismi; tādēļ aicina ES atbalstīt un vecināt pastāvīgu kompetenču un prasmju pilnveidi visiem speciālistiem, kas saistīti ar žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzību, jo īpaši tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, tiesnešiem un prokuroriem, kā arī visām digitālās drošības iestādēm;

33. aicina EĀDD veicināt viedokļu apmaiņu starp tiesībaizsardzības spēkiem un žurnālistiem, lai nodrošinātu netraucētu ziņošanu un citas mediju darbības, kas attiecas uz protestiem vai demonstrācijām valstīs, kurās ir ES delegācijas, un veidot vienotu izpratni par žurnālistu tiesībām;

34. uzsver nepieciešamību pastiprināt daudzpusēju iesaistīšanos un koordināciju attiecībā uz žurnālistu, mediju darbinieku un ar to saistītā personāla drošību un efektīvu aizsardzību, lai izstrādātu visaptverošu politikas pieeju, ko veidotu novēršanas, aizsardzības un kriminālvajāšanas pīlāri; uzsver, ka ES ir jārāda piemērs un jāuztur un jāpastiprina apņemšanās aizsargāt žurnālistus un viedokļa un vārda brīvību un apkarot nesodāmību par noziegumiem pret žurnālistiem, mediju darbiniekiem un ar tiem saistīto personālu, un šajā nolūkā jāvada pakta noslēgšanas process un jāsadarbojas ar citām demokrātiskām valstīm un līdzīgi domājošiem partneriem;

35. aicina ES delegācijas, ES dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības un līdzīgi domājošus partnerus iesaistīties proaktīvā trešo valstu žurnālistu un neatkarīgo mediju informēšanā un atbalsta sniegšanā tām, lai atbalstītu to darbu un darba apstākļus, regulāri izvērtēt preses brīvības vidi katrā attiecīgajā ārpussavienības valstī, tostarp pastāvošos vai iespējamos riskus žurnālistiem, un meklēt veidus, kā ieviest vai nu pasākumus, kas var novērst ļaunprātīgu izturēšanos, vai aizsardzības pasākumus, tostarp sniedzot pamanāmu un redzamu morālu atbalstu apdraudētajiem žurnālistiem un neatkarīgajiem medijiem; iesaka izveidot kontaktpunktu, kur žurnālisti varētu vērsties pēc aizsardzības un atbalsta, un kurš uzraudzītu vardarbības gadījumus;

36. aicina Padomi un EĀDD saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu (ES Magņitska likums) piemērot mērķtiecīgas sankcijas personām un struktūrām, kas atbildīgas par cilvēktiesību pārkāpumiem pret žurnālistiem un mediju darbiniekiem;

37. aicina Komisiju un dalībvalstis visos nolīgumos un partnerībās ar ārpussavienības valstīm veicināt ilgtspējīgus pasākumus ar mērķi aizsargāt, finansēt un atbalstīt mediju plurālismu un neatkarīgu žurnālistiku; šajā sakarībā atgādina, ka cilvēktiesību klauzulai ir būtiska nozīme ES divpusējos nolīgumos, un prasa ar šīs klauzulas aktivizēšanu un piemērošanu pievērst īpašu uzmanību nopietniem žurnālistu tiesību pārkāpumiem; aicina Komisiju un dalībvalstis piešķirt finansējumu šim mērķim, tostarp palielinot piešķīrumu Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" *(NDICI)* cilvēktiesību un demokrātijas tematiskajai programmai;

38. aicina Komisiju un EĀDD nodrošināt, ka ES finansējuma programmas ir zināmas un pieejamas vietējām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas aktīvi darbojas žurnālistu drošības un vārda brīvības jomā, un attiecīgā gadījumā sniegt atbalstu un mudināt tās pieteikties šādām programmām un uzņemties vadošo lomu attiecīgo projektu izstrādē un īstenošanā; uzsver, ka ir jānodrošina līdzsvars starp ES finansējumu projektiem žurnālistu drošības veicināšanai un mediju attīstības atbalstam saskaņā ar *NDICI* cilvēktiesību un demokrātijas tematisko programmu un tās daudzgadu indikatīvo programmu un saistītajiem rādītājiem; atkārtoti aicina vienkāršot pieteikšanās procesu, lai mazinātu tā birokrātiju;

39. atgādina, ka progress mediju brīvības un vārda brīvības nodrošināšanā ir izšķiroša ES pievienošanās procesa daļa; atgādina, ka kandidātvalstīm, kurās ir stabila un konkurējoša mediju vide, ir lielākas iespējas panākt ātrāku virzību ES pievienošanās sarunās; šajā ziņā atzinīgi vērtē atbalstu, ko sniedz Eiropas Demokrātijas fonds, taču uzskata, ka jādara vairāk, lai atbalstītu neatkarīgu žurnālistiku reģionos, kurus ietekmē ļaunprātīgi ārēji dalībnieki; tādēļ atkārtoti aicina izveidot īpašu Eiropas Demokrātisko mediju fondu ar mērķi atbalstīt neatkarīgu žurnālistiku paplašināšanās procesā un Eiropas kaimiņvalstīs un kandidātvalstīs;

40. aicina radīt atbilstīgu un ilgtspējīgu tiesisko regulējumu, ar ko izveido brīvas informācijas telpas aizsardzības mehānismu, kura pamatā būtu atklātības prasību savstarpīgums; uzskata, ka šī demokrātiskas informācijas telpas aizsardzības sistēma jābalsta uz diviem pīlāriem: 1) vienlīdzīga attieksme pret visām audiovizuālajām raidorganizācijām, kas raida ES; 2) savstarpīgums, proti, publiskās telpas atvērtība ES raidorganizācijām ārpussavienības valstīs;

41. uzskata, ka ES ārējā pārvaldībā būtu pilnībā jāizmanto ES programmas, fondi un iniciatīvas, piemēram, programma "Radošā Eiropa", Mediju un audiovizuālās jomas rīcības plāns, mediju plurālisma uzraudzības instruments, ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē un ES cilvēktiesību aizstāvju mehānisms, lai sniegtu mērķtiecīgu atbalstu medijiem un ziņu organizācijām trešās valstīs, līdzās tam, ka mediju organizācijas pilda savu pienākumu rūpēties par saviem žurnālistiem, jo īpaši ievērojot 16. punktu Eiropas Padomes ieteikumos par žurnālistu un citu plašsaziņas līdzekļu dalībnieku aizsardzību un drošību ([3]) un Komisijas 2021. gada ieteikumu par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem;

42. stingri mudina palielināt atbalstu finansējuma programmām, paziņojumiem un publiskiem pasākumiem ar mērķi stiprināt ANO līmeņa uzraudzības un aizsardzības mehānismus un reģionālos cilvēktiesību mehānismus, tostarp Amerikas Cilvēktiesību tiesas aizsardzības mehānismus, šajā sakarībā konsultējoties ar žurnālistiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas atbalsta žurnālistus; atzinīgi vērtē ANO īpašo procedūru darbu, vēršoties pret draudiem žurnālistiem, tostarp darbu, ko veic ANO īpašā referente jautājumos par uzskatu un vārda brīvības tiesību veicināšanu un aizsardzību, cita starpā viņas ieteikumu izveidot starptautisku darba grupu ar mērķi novērst un izmeklēt uzbrukumus žurnālistiem un saukt pie atbildības vainīgās personas, kā arī aktīvi apsvērt iespēju izveidot ANO īpašo pārstāvja amatu žurnālistu aizsardzībai visā pasaulē un citus pasākumus;

43. atzinīgi vērtē darbu, ko veic Partnerība informācijas un demokrātijas jomā, kas apvieno 50 valstis no visas pasaules, un kas ir aicinājusi izveidot demokrātiskas garantijas komunikācijas un informācijas telpā un ir atzinusi tiesības uz uzticamu informāciju; atbalsta Partnerības informācijas un demokrātijas jomā ieteikumu īstenošanu;

44. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos.

([3]) Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2016)4 dalībvalstīm par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu plašsaziņas līdzekļu darbinieku drošību.